Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30798

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçe?i, 1999 y?l?nda Mehmet Bilgin taraf?ndan 14-18 ya? grubu ergenlerin sosyal yetkinlik beklentilerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? özgün bir psikolojik ölçüm arac?d?r. Ölçek, 5'li Likert format?nda (1=hiçbir zaman - 5=her zaman) 40 maddeden olu?maktad?r. Yap?lan psikometrik çal??malar, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik katsay?lar?n?n yüksek oldu?unu göstermi?tir. Özellikle toplam puan?n iç tutarl?l?k katsay?s?n?n **.93** olarak belirlenmesi, arac?n psikometrik aç?dan sa?lam yap?s?n? desteklemektedir. Bu araç, ergenlerin sosyal geli?im düzeylerini ve sosyal ortamlardaki öz yeterlik alg?lar?n? belirlemede önemli bir kaynak te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Yetkinlik, Yetkinlik Beklentisi, Ergenlik, Öz Yeterlik, Psikolojik Dan??ma, Güvenirlik, Geçerlik

Yazarlar

Mehmet Bilgin

Amaç

Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçe?i'nin temel amac?, **14 ile 18 ya?** aral???ndaki ergenlerin sosyal durumlar kar??s?ndaki ki?isel yeterlik alg?lar?n? ve bu durumlarda ba?ar?l? olma beklentilerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu beklentiler, ergenlerin sosyal ortamlarda ne kadar aktif ve giri?ken olacaklar?n? öngörmede kritik bir rol oynamaktad?r.

Ölçek, özellikle rehberlik ve psikolojik dan??ma hizmetlerinde, ergenlerin sosyal geli?im düzeylerini belirlemek ve olas? sosyal kayg? veya yetersizlik alg?lar?n? tespit ederek müdahale programlar? geli?tirmek için bir temel sa?lamaktad?r. Ölçek, geli?tirme çal??mas? kapsam?nda, ergenlerin sosyal çevreleriyle olan etkile?imlerini ve bu etkile?imlerdeki ba?ar? inançlar?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, psikolojideki temel kavramlardan biri olan **Sosyal Yetkinlik Beklentisi** (Social Competence Expectation) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin belirli bir sosyal görevi veya durumu ba?ar?l? bir ?ekilde yerine getirebilme yetene?ine dair sahip oldu?u inanç düzeyini ifade eder. Sosyal yetkinlik beklentisi, Bandura'n?n Öz Yeterlik Teorisi çerçevesinde, bireyin sosyal ortamlarda sergileyece?i davran??lar? güçlü bir ?ekilde etkileyen bili?sel bir faktördür.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu ölçek, sosyal yeterlik alan?n? sadece gözlemlenebilir beceri düzeyinde de?il, ayn? zamanda bireyin bu becerileri etkili bir ?ekilde kullanma potansiyeline olan inanc? (beklentisi) düzeyinde ele almaktad?r. Yap?, ergenlik döneminde akran ili?kileri, sosyal uyum ve akademik ba?ar? ile yak?ndan ili?kilidir.

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini de?erlendirmek amac?yla yap?lan faktör analizi çal??malar?, modelin kuramsal yap?yla uyumunun kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Elde edilen uyum indeksi de?erleri, ölçe?in Sosyal Yetkinlik Beklentisi yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve maddelerin kuramsal beklentilere uygun bir ?ekilde yüklendi?ini i?aret etmektedir.

Maddelerin faktör yükleri (factor loadings) incelenmi? olup, de?erlerin **.31 ile .70** aras?nda de?i?ti?i tespit edilmi?tir. Bu aral?k, maddelerin ilgili faktörleri temsil etme gücünün yeterli ve güçlü oldu?unu göstermekte, dolay?s?yla ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, çe?itli istatistiksel yöntemlerle kapsaml? bir ?ekilde incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?s?, **testi yar?lama yöntemi** (split-half method) kullan?larak **.86** olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, ölçe?in iki yar?s?n?n birbiriyle tutarl? oldu?unu ve testin içsel kararl?l???n? yans?tmaktad?r.

Ölçe?in toplam puan?n?n iç tutarl?l?k katsay?s? (genellikle Cronbach Alfa) ise oldukça yüksek bir de?er olan **.93** olarak bulunmu?tur. Bu yüksek katsay?, ölçek maddelerinin ölçülen yap?y? yüksek düzeyde ve tutarl? bir ?ekilde yans?tt???n? kan?tlamaktad?r.

Ayr?ca, düzeltilmi? madde toplam puan korelasyon katsay?lar? **.43 ile .56** aras?nda de?i?mektedir. Bu korelasyon de?erleri, her bir maddenin ölçe?in genel toplam puan?na anlaml? ve pozitif katk? sa?lad???n? göstermekte, dolay?s?yla ölçe?in içsel tutarl?l???n? peki?tirmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde, yap?sal modelin uygunlu?unu ve boyutlulu?unu belirlemek amac?yla faktör analizi teknikleri uygulanm??t?r. Analiz sonucunda elde edilen uyum indeksi de?erleri, modelin veri setini ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini ve kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu ortaya koymu?tur.

Maddelerin faktörlere olan yükleri, **.31 ile .70** aras?nda de?i?erek, yap?sal safl??? destekler nitelikte bulunmu?tur. Bu yük de?erleri, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen sosyal yetkinlik beklentisi yap?s?na güçlü bir ?ekilde ba?l? oldu?unu göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: 40 madde, 5'li Likert tipi derecelendirme (1=hiçbir zaman - 5=her zaman)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler

Ya? Grubu: 14-18 Ya? Grubu

Popülasyon Detaylar?: Lise ö?rencileri veya ilgili ya? grubundaki gençler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Yeterlik, Ergen Geli?imi, Öz Yeterlik Beklentisi, Psikolojik Ölçme, Faktör Yükleri, ?ç Tutarl?l?k

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor / Yay?nlanmam??

Kurumsal E-posta Adresi: mbilgin@cu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Mehmet Bilgin (Çukurova Üniversitesi)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, **1999** y?l?nda yay?nlanm??t?r. Akademik ve ara?t?rma amaçl? çal??malarda kullan?m için genellikle sorumlu yazara (Mehmet Bilgin) at?fta bulunulmas? yeterlidir. Ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için yazarla e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Bilgin, M. (1999). 14-18 Ya? Grubu Ergenlere Yönelik Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçe?i geli?tirilme çal??mas?. *Türk Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik Dergisi, 2* (12), 7-15.
Makalenin orijinal DergiPark ba?lant?s?: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: sosyal-yetkinlik-beklentisi-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, toplamda **40 maddeden** olu?maktad?r. Maddeler, 5'li Likert tipi derecelendirme format?nda (1=hiçbir zaman - 5=her zaman) yan?tlanmaktad?r. Maddelerin tam metni bu kaynakta mevcut de?ildir. Maddeler, ergenlerin sosyal etkile?im, problem çözme ve ki?ileraras? ili?kilerdeki yeterlik beklentilerini ölçmeye odaklanm??t?r.

Örnek Derecelendirme Format?:

1 = Hiçbir zaman
2 = Nadiren
3 = Bazen
4 = Ço?unlukla
5 = Her zaman

ARABPSYCHOLOGY.COM